

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET.

N:R 68 (643).

LÖRDAGEN DEN 26 AUGUSTI 1899.

12:TE ÅRG

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 5:— IDUNS MODETTIDN. MED PLAN- SCHER OCH HANDARB. ... » 5:— IDUNS MODETTID. UTAN PL. » 3:—	UTGIFNINGSDAGAR: HVARJE ONSDAG OCH LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 8 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKOGATA 16, 1 TR. ÖPPNA KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÄNL. VILLKOR. STOCKHOLM, IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
---	---	--	--	--

EFTER ETT BESÖK HOS BERTHA VON SUTTNER.

BERTHA VON SUTTNER.

DET ÄR ICKE mer än tio år sedan Bertha v. Suttner förgäfvades gick från förläggare till förläggare med manuskriptet till sin roman *Die Waffen nieder* (»Ned med vapnen!»). Öfver allt fick hon samma svar: den skulle icke finna läsare; ingen människa bryr sig om utopier om fred och dylikt. Och så var den »allt för utmanande, allt för farlig och förargelseväckande» m. m.

Till sist fann hon dock en förläggare i Pierson (Dresden), hvilken lyckliga händelse dock egentligen berodde på, att herr Piersons hustru, som läst manuskriptet, funnit det så gripande, att hon icke lämnade sin man någon ro, förr än han tog det. Men ett förbehåll ville han göra, nämligen att någon försiktig politiker först skulle genomse manuskriptet och verkställa nödig gallring. Detta tillät författarinnan emellertid icke. Antingen skulle han taga manuskriptet sådant det var eller icke taga det — förmildrande strykningar ville hon icke veta af.

Herr Pierson tog det och fick icke skäl att ångra detta. Ty boken har redan uppleft sina trettio tyska upplagor, är öfversatt till alla

europiska språk utom spanska, och på ryska föreligger den till och med i fem olika öfversättningar.

Större framgång har väl ingen roman haft — och knappast större betydelse heller. Med skäl har den kallats epokgörande. Det lider nämligen intet tvifvel, att den kanske mer än något bidragit till, att allmänna opinionen under senaste tio år så hastigt ryckt framåt från den barbariska uppfattningen, att kriget var en källa till styrka och sundhet för folken, till den nuvarande, att kriget är ett ondt — om ock, enligt mångas mening, ett »nödvändigt» ondt.

Så långt ha vi hunnit: kriget är ett ondt! Snart skola vi nå därhän, att det icke längre kallas ett »nödvändigt» ondt, utan ett afskyvärdt ondt, som det är hvarje människas plikt att i sin mån bidra till att afskaffa.

Bertha v. Suttners lefvande skildringar icke blott af krigets faser, utan äfven af de lumpna orsakerna till krig och krigslust bränna sig in i ens själ. Man glömmer dem aldrig. Och de skola icke förfela sin verkan, så sant läsaren har en smula känsla i sitt bröst och en smula tro på mänsklighetens utvecklingsmöjlighet i fredlig riktning.

Eget nog, har jag tyckt mig finna, att denna bok gör ännu djupare intryck på män än på kvinnor, och jag har frågat mig hvarför? Jag har icke kunnat utfinna något annat svar än möjligen det, att männen såsom de i politiken ensamt ansvarsbärande känna sina samveten mer slagna, än vi kvinnor kunna göra.

Nog af: »Ned med vapnen!» har verkat ofantligt och kommer ännu länge att verka. Någon — jag minns ej hvem — har föreslagit, att en förening skulle bildas för åstadkommande af bokens fullständiga spridning öfver hela den civiliserade världen. Denna tanke manar verkligen till besinning af hvad, som möjligen i vårt land kunde göras för ökad spridning. En godtköpsupplaga vore naturligtvis det första.

Bertha v. Suttner förnekar på det bestämdaste, att hon i sina egna förhållanden och i sin familj hämtat stoffet till denna roman. Visserligen var hennes far, general Kinsky, krigare och hans tre bröder äfven generaler, men fadern dog, då hon var minderårig, och hvarken hennes man eller bröder hafva varit militärer.

Själfr har hon således icke gjort dessa sorgliga lifserfarenheter. Tvärtom, hon har lefvt i lyckliga omständigheter. Så mycket mer måste man beundra intensiteten i hennes känsla och medkänsla, som skapat sådana skildringar, som verkligen tvinga läsaren att tro det skildrade uppleft.

»Die Waffen nieder» skrefs utan tanke på, att den skulle kunna blifva en trumpetstöt, hvars ljud skulle fortplantas öfver världen. Författarinnan följde rätt och slätt en inre drift att sjunga ut sina personliga meningar och känslor, dem hon under en mångårig vistelse i Kaukasien småningom förvärfvat sig genom läsning af store tänkare, hvaribland särskildt John Stuart Mill, Spencer, Auguste Comte, Darwin m. fl.

Det var först efter sitt vid 33 års ålder ingångna äktenskap med baron v. Suttner, hon började »tänka och skriva». Förut hade hon som andra damer i den högre societeten lefvt ett ytligt och tankefattigt lif. Mannen, som själf är författare och bl. a. skrivit flere arbeten öfver Kaukasien, delar och uppmuntrar hennes intressen.

Hon tycks lefva i det lyckligaste äktenskap, fastän barnlös, och bebor, när hon icke tillfälligtvis befinner sig på fredsresor, sin makes vackra slott Harmannsdorf i Österrike. Men långt ifrån att bara nöja sig med sin egen lycka och slå sig i ro på den, som de flesta kvinnor under dylika omständigheter göra, känner hon som sin plikt och sin liffsuppgift att i det mest energiska arbete för fredsiden verka för hela mänsklighetens lycka.

För närvarande är hon upptagen med en journal om fredskonferensen i Haag, men så fort hon avslutat denna, har hon för afsikt att skriva en fortsättning på »Ned med vapnen!», som skall heta »Marthas Kinder» och skildra fredsomens utveckling sedan tiden för händelserna i den förstnämnda.

Bertha v. Suttner har dessutom skrivit en hel rad romaner, behandlande snart sagdt alla tidens frågor. Mest kända äro »Inventarium einer Seele», »Das Maschinenzeitalter» — framtidsföreläsningar öfver vår tid, särskildt ägnade kvinnorörelsen — och den i fjol utkomna »Schach der Qual».

Allt sedan 1891, då hon beivrade fredskongressen i Rom och höll tal på Capitolium, har hon närvarit vid alla fredskongresser och konferenser.

Så ock nu vid den nyligen avslutade *monde interparlamentariska konferensen* i Kristiania, där hon, såsom icke varande parlamentsledamot, naturligtvis ej kunde delta aktivt, men dock följde förhandlingarna.

Med största vänlighet mottog hon mitt på Iduns uppdrag aflagda besök, samtalande oförbehållsamt och var allt utom anspråksfull och egenkär, som man velat påstå. Hon är en dam på 56 år med ett intelligent och sjäfullt hufvud på en nästan oformligt fet kropp. De

mörka ögonen hafva ett klokt och varmt uttryck och munnen ett vänligt och behagligt leende.

Hon talar med lätthet alla de stora språken och tycks följa med litteraturen äfven i de små länderna.

Så hade hon t. ex. läst en mängd af *Ellen Keys* artiklar och lyckönskade Sverige att äga en så frisinnad och så framstående förkämpe för freden. Vi resonerade länge om innehållet i *Ellen Keys* skrifter.

Om *Björnstjerne Björnsons »Over Evne»* berättade hon, att den rört henne till tårar, och hon kunde ej nog rosa såväl hans som hela Norges arbete för freds- och skiljedomstanken.

Som bekant, var det norska stortinget den första nationalförsamling, som upptog denna tanke och förde den framåt, så långt det stod i dess makt. Där vågade man genast tro på den, genast arbeta för den, långt innan den blef auktoriserad af någon tsar. Detta mod och denna framsynthet torde väl ock varit orsaken till, att *Alfred Nobel* anförtrodde utdelningen af sitt stora, årliga fredspris just åt Norges storting.

Hvad detta fredspris beträffar, är det icke omöjligt, att bekantskapen med *Bertha v. Suttner* haft ett visst inflytande på *Nobel*, för hvilket vi svenskar hafva särskild anledning till tacksamhet. Ty vid jämförelse med andra länder är det eljes — om jag undantager *Hedins* neutralitetsmotion — icke synnerligen mycket vi hafva att berömma oss af i fredsarbetets tjänst.

Friherrinnan v. *Suttner* ville dock skänka allt erkännande åt vår representant vid Haagkonferensen, *baron Bildts* nit och duglighet.

Hon uppmanade till arbete och varnade för att vänta. Alla borde gripa till verket. »Nu säga socialisterna: ingen fred, förr än socialismen är genomförd — kvinnorna säga: ingen fred, förr än kvinnorna också få beslutanderätt — vegetarianerna säga: ingen fred, förr än människornas sinnen förmildrats genom vegetarisk diet» o. s. v. Alla hade de orätt, menade hon. Endast genom allas samfälliga arbete kunde man nå målet.

*

Man har klagat öfver det ringa resultat Haagkonferensen gifvit, men detta med orätt, tyckes mig. Den är första milstolpen, som öfvertygar om, att vi nu verkligen äro inne på vägen till fredsmålet. Nu gäller det blott att locka in allt flere och flere på denna väg, och detta är måhända, när allt kommer omkring, freds-konferensernas största mission.

Den dag *alla* parlamentsledamöter i världen vandra fredens väg med samma iver och samma ärlighet som de 300 parlamentsledamöterna vid konferensen i *Kristiania*, den dagen skola vi ej stå långt från målet. Kanske är den dagen heller icke så aflägsen, som man i molndigra stunder fruktar.

Men utan energiskt kvinnoarbete dröjer den helt säkert. Visserligen äro kvinnorna ännu uteslutna ur nationalförsamlingarna och kunna således icke direkt inverka på krig och fred, men »hvad kvinnan vill, det vill Gud», säger ett franskt ordspråk, och hvad en enda kvinna kan förmå, när hon är besjälad af den rätta andan, det har *Bertha v. Suttner* visat.

Man behöfver hvarken vara författarinna eller resa på freds-konferenser för att agitera mot krig och för fred. Därtill har man tillfälle dagligen och stundligen hvar i sin stad, hvar och en efter sin näbb. Det fordras ingenting annat än vilja och tro — tro och vilja, och det får man, blott man en gång sätter sig in i fredstanken och dess betydelse för mänsklighetens lycka och utveckling.

ANN MARGRET HOLMGREN
F. TERSMEDEN.

STACKARS JONAS. FÖR IDUN AF SNORRE.

IDUN, som kan ge besked
Om väfvar, mat och kärlek med,
Jag vill min »stackars Jonas» sätta;
En ann' till fru får hvem han vill,
Men han, som så har bjudit till,
Skall aldrig hitta på den rätta.

Att man »figur'n» skall tydlig få,
Här borde alltså öfverst stå
Porträttet af min stackars hjälte.
Kanske, om Idun bilden fick,
Att det till sist så lyckligt gick,
Att något kvinnohjärta smälte.

Som hans porträtt jag icke har,
Står ingen ann' resurs mig kvar
Än att med pennan jag får göra't.
Ja, hufvu't det är tämligt rundt
Med hår i rödt och skåligt tunt
Och slåta »tappar» framom örat.

Så komma ögon vattenblå,
Som trånande och stilla stå,
När ej af särskild eld de skina.
Och näsan utaf färg har fått
En flyktig liten skiftning blott
Af den moderna gredelina.

En mun, som mycket sällan ler,
Och hakan — ja, jag tror ni ber
För vidare beskrifning skonas.
Och under bilden sedan må
Med stor och tydlig rundskrift stå:
Den stackars, stackars, stackars Jonas.

Nu är han öfver femti år,
Och likafullt han solo går,
För hvarje år blir tyngre sorgen.
Han älskat glödande och hett,
Och han har friat »allt i ett»,
Men öfverallt har han fått korgen.

Det lönar ej att räkna ut
De summor, hvarpå han gjort slut
I bara blommor och buketter.
Men resultatet likadant;
Om papperet var än så grannt
Med meterslånga handrosetter.

Fast föremålets minsta vink
Han lydt, beundrat hennes »klink»
Och hållit garn åt hennes mamma
Samt »skrifvit på» åt hennes far,
Så, när som bäst det förspändt var,
Blef slutet ändå jämt detsamma.

Hvem kunde hyllning ge som han!
En gång han för en flicka brann,
Som uti sömnad var ett mönster.
Då påstås det, att han en natt
Med utanskrift »Till henne!» satt
Ett sybord vid den skönas fönster.

Till sist, om man får tro hans ord,
Han lyckan nära fått ombord
Blott för att se den strax försvinna.
Ej lyckans fé var honom huld,
Ty inte var det *Jonas'* skuld,
Som man af följande kan finna.

Han i en prästgård var som gäst
Och älskade som allra bäst
Herr kyrkoherdens äldsta dotter,
I duglighet en föresyn,
Fast ful och fräknig uti hyn,
Ty »ojämnt falla ödets lotter».

Det tycktes arta sig så bra.
Han hjälpte henne mangeln dra'
Och likaså att ärter plocka,
Och när så kvällen skymde på,
Han säll och lycklig i en vrå
Med henne nystade en docka.

Se'n gingo båda i allén,
Där skönt augustimånen sken
Och lockade dem bort i lunden.
Mer svärmiskt vek blef flickans håg,
Och *Jonas* märkte det och såg,
Att *nu*, just nu, var rätta stunden.

Så satte de sig i bersån,
Så skönt belysta utaf mån',
Men — mina läsarinor — tänken!
Just som han nu så vackert »sa't»,
Och som hon skulle hviska »ja't»,
I samma stund — så brister bänken!

Det kom som kyligaste dusch,
Och flickan skrek och ropte »usch!»
Och ryckte i en hast loss handen,
För som en vind till mor och far,
Men *Jonas*, stackare, låg kvar
Och kröp bland spillrorna i sanden.

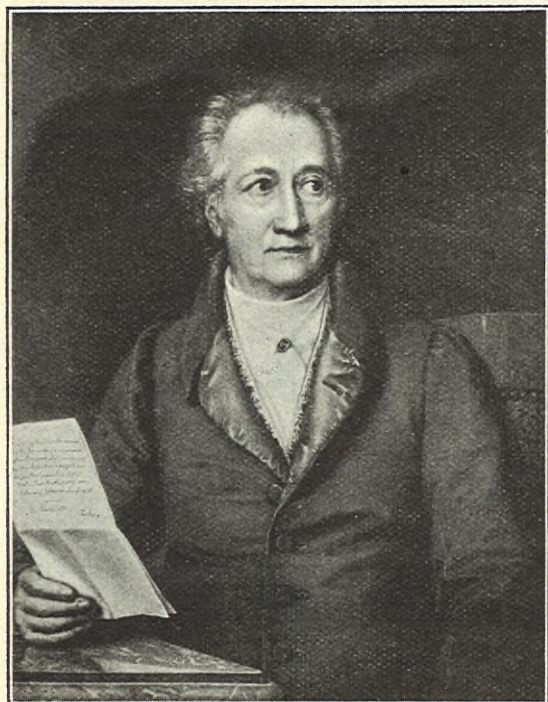
Så har det ständigt gått itu,
Och ännu är han utan fru
— Jag honom såg förliden månad —
Men fastän, böjd och tunn och smal,
Han söker än sitt ideal,
Det skvallrade hans ögas trånad.

Det finns ej fel på karaktärn,
Och aldrig skulle han på tvär'n
Som andra äkta män sig sätta;
Är näsan också gredelin,
Så tror jag knappt, han dricker vin,
Ifall att det kan underlätta.

Han ingen mänska gjort för när,
Blott ständigt varit hopplöst kär,
Och undra då, om han är »lessen».
Har jag nu så hans talan fört,
Att jag ett kvinnligt hjärta rört,
Så — står jag redo med adressen.

FRÅN GOETHES BARNDOMSHEM.

MED ANLEDNING AF GOETHEJUBILEET DEN 28 AUG.

GOETHE VID 69 ÅRS ÅLDER.

»DEN 28 AUGUSTI 1749, om middagen på slaget 12, kom jag i Frankfurt am Main till världen.»

Med dessa ord börjar Goethe sin märkliga lefnadsskildring, känd under namnet »Aus meinem Leben. Dichtung und Wahrheit.»

Följer så i samma verk en ypperlig framställning af skaldens föräldrar, den kärleve och halsstarrige, men omutligt redbare, kunskapsrike och välmenande fadern, kejsrerliga rådet Johann Kaspar Goethe, och den fromma, soliga, med känsla, fantasi och förstånd samt fin estetisk smak så rikt benådade modern, »fru Aja», om hvilka båda Goethe med älskvärd gladlythet kväder:

»Vom Vater hab' ich die Statur,
Des Lebens ernstes Führen,
Vom Mütterchen die Frohnatur
Und Lust zu fabulieren.»

Fädernehemmet, vid Grosse Hirschgraben, hvars skyddsande under Goethes tidigaste lefnadsår var den blida, af romantiska ödens skimmer omgifna farmodern, hvilken skalden erinrar sig som en skön, men tård, alltid pryddigt hvitklädd kvinna, till hvars länstol, ja ända till hvars bädd, när hon var sjuk, barnen sträckte sina ystra lekar, beskrifves likaledes med kärlek och pietet, dels sådant det var vid skaldens födelse, dels sådant det gestaltade sig efter den af fadern, 1755, företagna ombyggnaden, i hvilket sistnämnda skick det ännu befinner sig, dragande och lockande

GOETHES FÖRÄLDRAR

litteraturvänner från alla världens kanter till den gamla ärevördiga riksstaden Frankfurt am Main.

Redan till sitt yttre är »Goethehaus» i högsta grad stämmingsfullt. Med sin massiva, mässingsbeslagna port, sin på trottoaren utskjutande yttertrappa och sina prydliga järngaller utanför fönstren i bottenvåningen gör det ett intryck af storborgerlig, gedigen välmåga och reservation. Och på samma gång blickar det så välvilligt, vaket och klokt ut i världen med sina många små klara, grönaktiga fönsterrutor, genom hvilka såväl morgon- som aftonsol spelar in i alla vinklar och vrår. De utskjutande öfvervåningarna erinra om »herr rådets» lofliga förkärlek för stort utrymme, en svaghet, som förmådde honom att vid reparationen eller rättare ombyggnaden af hemmet kringgå den nya byggnadsordningen och bokstafligen sätta hela huset på stöttor för att icke nödgas afstå en tum af den kära svängplatsen. Under denna kritiska period var det, som sexåringen Johann Wolfgang och hans småsyskon, jublande öfver den behagliga villervallan i det eljes så strängt ordnade hemmet, klättrade omkring på sparrar och bjälkar, vippade upp och ned på korsade bräder och, trots utspända vaxdukar, smakade takdropp i sina små sängar.

I nedre förstugan storma minnena ytterligare in öfver besökaren. Därifrån var det ju den lille i ett obehakadt ögonblick och ett anfall af missriktad verksamhetsifver först krossade alla sina små leksakskärl mot stenväggen och sedan, uppeggad af de midt emot boende, eljes oförvitligt stadiga bröderna von Ochsensteins ideliga tillrop »Noch mehr!», lät så mycket af husets krukmakargods, som han kunde nå med sina små armar, dansa efter i förödelsens styggelse. Och där börjar den fria, breda och bekväma, genom alla våningarna ledande trappan, som en gång gaf anledning till en häftig scen mellan fader och son, då den senare, hemkommen efter avslutad studietid i Leipzig, helt obetänksamt föreslog, att trappan skulle inskränkas till sina dimensioner och tilldelas en mindre anspråksfull plats inom hemmet, hvilket var som att omildt röra vid herr rådets öga.

De värdefulla afbildningar af romerska fornbyggnader, hvilka tillmätas ett så fostrande inflytande på skaldens sinne för antiken, finna vi i en af de trefna, rymliga förstugorna eller svalarna i öfvervåningarna, där familjen företrädesvis plögade vistas under den blida årstiden och genom hvilkas fönster Goethe så mången gång med oändlig trånad blickade ut öfver stadsmurar och vallar, ut i stora vida världen och in i sjunkande sol.

Med statvåningen en trappa upp, hvars färgglada kinesiska tapeter, dyrbara venetianska speglar och sidenklädda möbler förklarar familjefaderns obenägenhet att i oträngda mål upplåta densamma, är oupplösligen förbundet minnet af den franske grefven Thoranc, riddersmannen med det koppärriga ansiktet, de svarta, eldiga ögonen, det våldsamma, men med järnvilja kufvade lynnet och det värdiga, behagfulla uppträdandet, anförare för de under Sjuåriga kriget i Frankfurt inkvarterade fransmännen och i sin egenskap af fientlig inkräktare och påtrugad gäst ett föremål för det preussiskt sinnade rådet Goethes öfvervinneliga afsky.

Välvilligt stämd genom den älskvärda och förbindliga unga husfrun, som han behandlade med ridderligt galanteri, samt genom sin tyske tolk, som tillika var gudfar och vän i goetheska familjen, sökte grefve Thoranc genom hänsynsfullhet och tillmötesgående afväpna sin mjältsjuke och knarrige värd. Så

lät han för att skona de nya tapeterna icke ens spika upp sina kartor på väggarna. Från sitt rikt försedda bord skickade han dessutom dagligen läckerheter till barnen, som läto sig dessa väl smaka, hvarvid dock är att märka, att fru Aja, första gången glace förekom, till de smås bedröfvelse lät hålla ut denna, öfvertygad, att det omöjliga kunde vara nyttigt att få is, om ock aldrig så sockrad, i magen. Vidare hade Johann Wolfgang hos grefven och hans omgifning fri passage och fri talan, hvaraf han, sin natur likmätigt, drog otrolig nytta, och slutligen täflade Thoranc med själfva rådet Goethe i att med beställningar uppmuntra frankfurtermålare af förtjänst. Men allt var förgäfvets. När slutligen hertig Ferdinand af Braunschweig, som infunnit sig för att fördriva fransmännen, af dessa i stället blifvit tillbakalagen och den från striden återvändande Thoranc vänligt sökte framlocka en lyckönskan från sin värd, gaf denne sitt agg och sin grämlöse luft i följande drastiska ord: »Ich wollte, sie hätten euch zum Teufel gejagt, und wenn ich hätte mitfahren sollen.» Hvarpå det kräfdes de båda medlarnas hela diplomatiska fintlighet och takt för att afvända olycka från det gamla brushufvudet.

Två trappor upp komma vi från det ansenliga tafvelrummet, smyckadt med målningar af idel frankfurterkonstnärer, in i rådets studerkammare, kring hvars väggar löpa bokskåp med prydliga böcker i franska och halffranska band — latinska skriftställare, italienska diktare, resebeskrifningar, ordböcker m. m. — och från hvars utkiksfönster på gaveln den myndige husfadern bistert spanade och spejade efter sin son mången afton och natt under den period, då det grant målade värdshuset i gathörnet snedt emot och den täcka Gretchen därinne öfvade en fast oroande verkan på den eldige ynglingen.

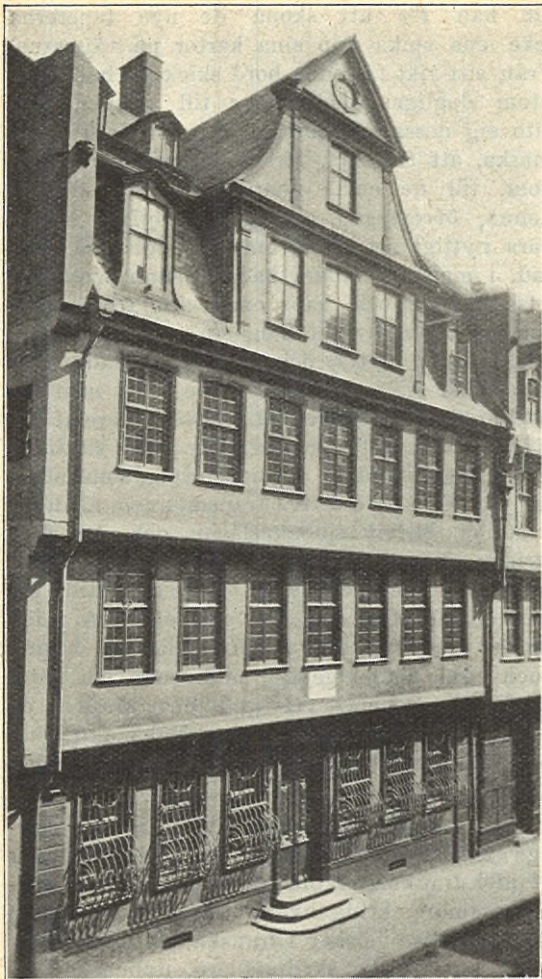
I husmoderns, på andra sidan tafvelsalen belägna rum fängslas uppmärksamheten främst af den blekgröna knypeldyna, öfver hvilken fru Ajas små fina fingrar i kapp med knypelpinnarna dansat på en matta af skiraste spetsväf, samt af den respektabla lanternan, vägled af hvars två flämtande talgljus fru rådet från söndagseftermiddagstekonseljer genom gropiga, becksvarta gator trippat hem på högklackade skor, med bindmössa öfver pudradt hår och med ärbart korslagd duk öfver barmen, sådan hon stod och gick i lefvande lifvet och sådan hon i kroppsstorlek myser där uppe på väggen midt emot sin tvärvigg till herre och man.

I sängkammaren innanför, den lilla och tysta, med utsikt öfver stora vida världen var det makarnas förstfödde, världslitteraturens heros, under högsommarsol, och en sållsynt lyckovarslande constellation första gången skådade dagens ljus.

Vindsvåningen var helgad åt lekar och studier. I gavelrummet står en ståtlig dockteater, den julklapp åt barnskaran, hvarmed farmodern kort före sin död rågade måttet af sina kärleksgåfvor, som satte Johann Wolfgangs dramatiska instinkter i lifligaste rörelse och som öfvade ett betydelsefullt inflytande på såväl hans inbillningskraft som hans uppfinnings- och framställningsförmåga samt för-

GOETHE I YNGLINGÅREN.

GOETHE'S BARNDOMSHEM (GOETHEHAUS)
I FRANKFURT AM MAIN.

lånade honom ett aktningsvärdt mått af dramatisk teknik. I salen bredvid, Goethes rum, står hans skrifbord, stort och bekvämt, med en rikedom på lådor och fack. Här ritades, klipptes silhuetter, drömdes och — diktades i oändlighet. Ritningarna och silhuetterna befinna sig ännu i Goethehaus eller i ett fåtal

enskildes ägo, medan dikterna höra hela mänskligheten till.

Allvarliga studier bedrefvos där uppe under ledning af den stränge och insiktsfulle fadern. Didaktiskt anlagd, hade rådet Goethe i början af sitt äktenskap tillfredsställt sina pedagogiska behof genom att med italienska komplettera sin unga makas kunskapsförråd, och när barnen växte upp, tog han det väsentligaste af deras undervisning om hand, ja han aktade icke ens för rof att med åsidosättande af sin värdighet inviga dem i dansens glada konst. Men under det den stackars tungsinta, på utseendets vägnar vanlottade Cornelia — den enda af Goethes syskon, som öfverlefde den späda barnåldern — genom faderns pedantiska tyranni ohjälpligt böjdes i stoftet, bar Goethe det faderliga oket med högturen panna, med snilletts suveräna elasticitet.

På den lilla gården, ur hvars brunn den fagra »Königin Luise» som femtonårig prinsessa vid besök hos Goethes moder med egen furstlig hand göt vatten, har skalden som barn enligt egen utsago »im engen Raum die Weite vorgefühlt», medan gårdsmuren, som numera skiljer Goethehaus från Goethemuseum med dess rika minnesskatt, som ett öfverstigitligt hinder mellan hemmets trånga värld och paradiset af gränslösa vidder till ytterlighet stegrade hans lidelsefulla ensamhetskänsla och obändiga, aningsfyllda trängtan dit ut.

TORA KJELLBERG.

ERIK BÖGH.

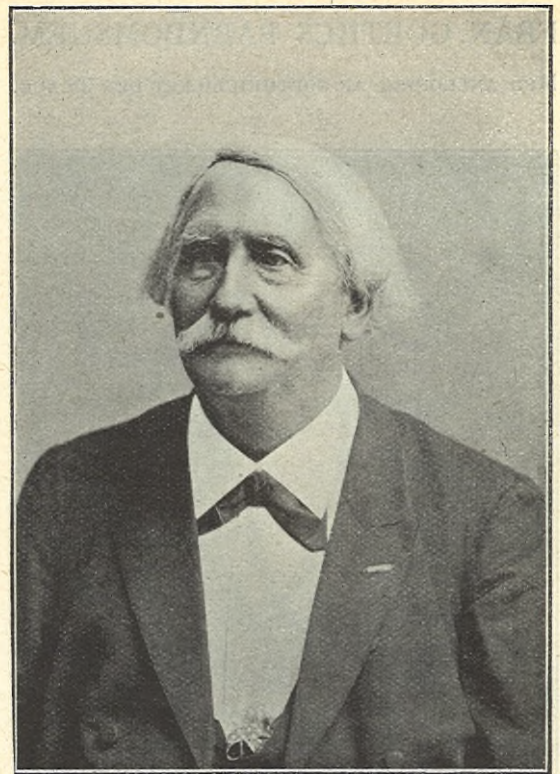
ERIK BÖGH ÄR DÖD, så förkunnade härom dagen ett telegram från Köpenhamn. Det gemytliga danska skämtlynnets diktare, den fyndige kuplettöfvertäro och den kvicke kåsören har för alltid nedlagt pennan.

Bögh var ett äkta köpenhamnsbarn, född därstädes den 17 januari 1822.

I sin ungdom sökte han förtjäna sitt bröd som skollärare och kyrkosångare, medan han samtidigt skref vers i massa, dystera och hemska vers, som återspeglade det missmod, han själf gick och bar på under sökandet efter sin rätta lefnadsbana. Ty att sitta bakom en skolkateder och pränta vetande i tröga pojkhjärnor, kände han ej skulle gå i längden. Men när poesien ej heller ville lyckas, blef han skådespelare vid ett danskt teatersällskap, som 1844 reste till Sverige, hvarest det emellertid inom kort upplöstes. Bögh dröjde dock därefter tre år i Sverige, uppehållande sig med porträttritning.

Genom en tillfällighet riktades hans håg åt den dramatiska författarebanan, och sedan han år 1848 debuterat med en nyårsrevy, som gjorde lycka, följde under årens lopp ett hundratal vådeviller af hans penna, dels bearbetningar, dels original, hvilka framgångsrikt spelats på danska, svenska och norska scener och ännu i dag, en förändrad smakriktning till trots, då och då visa sig i rampskenet.

Bland hans sceniska alster ha i Stockholm uppförts »En midsommarmatt i Dalarne», »Huldrebakken», »Kalifens

ERIK BÖGH.

äfventyr», »Mumbo-Gumbo-Gong-Gong den store» m. fl.

Styrkan i Böghs dramatiska produktion var hans mäterliga förmåga att forma kupletten och få karaktärerna att framstå skarpa och klara. Hans själfständigt skapande fantasi var däremot mycket begränsad, och många af hans vådeviller voro därför, som nämnts, bearbetningar efter främmande mönster.

Sedan år 1881 tjänstgjorde Bögh som K. teaterns censor, en befattning, hvilken förskaffade honom många och bittra vedersakare, enär han visade sig vara absolut oförmögen att förstå den lifskraftiga moderna dramatiken och allvaret i dess syften.

Som enskild person var Bögh en i sällsynt grad godmodig och älskvärd natur; därför ägde han långt flere vänner än fiender, och särskildt i Sverige, som han äfven på gamla dagar ofta gästade, är han djupt saknad af en stor och honom varmt tillgifven vänkrets.

»FÖR MER ÄN HUNDRA ÅR SEN...» RADERING MED TEXT AF PEN.

EN LITEN LÅG, men treflig vindskupa, möblerad med den stränge enkelheten från 1700-talets midt. På väggarna ett par af antikens skönaste kvinnohufvuden i fina kopparstick, på bordet en myckenhet böcker, papper, bläck och pennor. Invid detta sitter en högväxt, enligt tidens sed väl snörad ung kvinna med en ofantlig — man är frestad att säga — byggnad på hufvudet, updraget som håret är öfver valkar, tills det med hela ansiktets höjd öfverskjuter detsamma. Framför henne ligger en tjock volym uppslagen, men hon läser ej däri. Med hufvudet stödt i handen betraktar hon sig själf i en miniatyrspegel.

Det ansikte, som möter henne där, är långt ifrån tilldragande. Det höga hårtornet öfver den tämligen låga, men breda pannan verkar afskräckande, liksom den alltför kraftiga, nästan manliga näsan; och den fint skurna intelligent munnen krökes i detta nu till ett bittert, hånfullt leende, hvilket formligen vanställer den. Men ögonen — hvilka härliga ögon! Stora, mörka, med ett outgrundligt djup, blicka de kallt kritiskt mot betraktarinnan, ända tills en slöja drager sig öfver dem, och hennes bild ter sig för henne som genom ett sakta silande regn.

»Jag älskade honom», mumlar hon lidelsefullt — »hvilken dårskap — — hur skulle han någonsin kunna tänkt på att se åt mig — —» Hon biter sig i läppen, skjuter häftigt spegeln åt sidan och söker åter fördjupa sig i sin läsning. Det vill ej lyckas, och efter en stund tar hon upp en tunn bok, å hvilken synes präntadt ordet »Dagbok». Med darrande läppar och ett uttryck så vemodigt, att det fula ansiktet nästan förklaras däraf, skriver hon däri följande rader:

»Hvilket stort företräde har icke skönheten framför begåfningen! Allt ligger ju för dess fötter — —

BRUNNEN PÅ GOETHEHAUS' GÅRD.

UNDERVISNING I LIFRÄDDNING AF DRUNKNANDE.

Det vore fåfångt att önska sig skönhet, men jag önskade blott vara i någon mån tilldragande. Då detta aldrig skall förunnas mig, återstår det mig ju endast att så mycket som möjligt odla min själ. Men är det väl tänkbart, att någon kan finna större behag i själens skönhet än i den yttre — — —

Med samma häftiga åtbörd som nyss skjuter hon undan denna sin andliga spegel och lutar för-tviflad ansiktet i båda händerna. »Jag ser det komma — — —» hviskar hon, och en stund efteråt med ett resigneradt tonfall: »det skall då blifva min lott att gifta mig utan kärlek — — —»

Det börjar skymma, men hon sitter orörlig. Då öppnas hastigt en dörr i nedre våningen, och hon spritter till vid ljudet af en klangfull stämma, som ropar hennes namn.

»Cornelia, kom då ned en gång! Lämna ändt-ligen studierna, du vet jag är så rädd för alla blå-strumpor! Hvad säger du? Passar ensamheten dig bättre?»

Med ett språng ilar den unge mannen, som är klädd i knäbyxor och blå frack med halskrås, upp-för trappan och står rak och ståtlig framför henne. Han tar henne om halsen med en smeksam åtbörd och lutar sitt hufvud mot hennes. Hvilka kon-traster! Hans ansikte, mejsladt med nästan klassiskt rena drag, är lika manligt skönt som hennes är fult. Och dock äga båda något gemensamt. Det ligger i ett drag öfver pannan samt i ögonen, ehuru hans blixtra af lefnadslust och i detta ögonblick lysa af en ömhet, som kommer äfven hennes att eldas upp.

»Seså, lilla syster, bort med grillerna nu,» och han stryker henne öfver pannan, som ville han handgripligt förjaga dem. »Har man återigen en af sina mörka stunder, fy, fy! Du tänker för myc- ket, det är hela felet, och du bedömer dig själf alltför kritiskt, det är det, som är din olycka. Stack-ars barn,» fortsätter han tankfullt liksom för sig själf, »du passar ej för denna världen. Du har en alltför vek och ömtålig själ under din skenbart kalla yta, och far är alltför hård mot dig — alltför hård.» Hon trycker sig fastare intill honom. »Ja, kunde jag blott taga dig med, då jag reser, men det går nu ej — — — Om jag kunde förklara, hvarför kära mor ej förstår dig, hvarför ni två, som kunde vara så mycket för hvarandra, icke kunna komma till full inbördes harmoni — — — Men för mig, Cornelia, är du allt, det vet du ju! Du förstår mina griller och har fördrag med mig, du anar icke, hur mycket du är för mig, och när du en gång gifter dig — — —»

»Åh, Wolfgang, hur kan du tro, att någon man någonsin skulle fästa sig vid mig!» protesterar hon med starkt eftertryck på »mig».

»Äro vi nu där igen!» han hotar henne skäl-m-aktigt med fingret. »Hur var det vår gemensamma vän yttrade sig om dig — hon har ögon så sköna som trots några i Nizza eller Genua — han skrat- tar hjärtligt, då hon förvirrad slår ned dem — »för att nu icke tala om vännen Lavater, som så myc- ket beundrar din intelligent panna — — —! Men kom nu ned och musicera för mig. Jag behöfver muntras,» och likt ett bortskämdt barn tar han på sig en bedröflig uppsyn. »Mitt arbete ville ej lyckas i dag, du får lof att inspirera den stackars diktaren som så ofta förr.»

Han har lyckats framlocka ett leende på hen- nes allvarliga ansikte, och det gör ungefär samma effekt, som när en solstråle bryter fram genom ett mörkt moln. Under det de sedan i samspråk gå utför trappan, hafva rollerna ombytts; nu är det

hon, som riktigt gör våld på sig för att skingra hans hastigt påkomna misstämning.

I det rum, där de båda syskonen nu inträda, råder skymningsbrasans behagliga halfdunkel. Eld- skenet leker på möblernas mörka mahognnytor och mässingsbeslag samt kastar en osäker belysning uppåt de med värdefulla oljemålningar i förgyllda ramar tätt behängda väggarna. En munter kvinno- röst ropar dem redan i dörren till mötes:

»Nå, Cornelia, jag visste väl, att Wolfgang måste till för att locka dig ur din håla! Shakespeare har visst varit oss ett godt sällskap,» hon pekar på den uppslagna bok, sonen nyss kastat ifrån sig, »men nu började vi törsta efter den sköna musican.»

Den talandes ansikte upplyses härvid af det mest soliga leende. Hon är ungefär i medelåldern, men gör intryck af att vara mycket yngre, till den grad lifigt är hela hennes minspel, från de stora

eldiga ögonen till den känsliga munnen. Hon har flyttat sin knyppeldyna bort till den klara kamin- elden, och hennes händer äro, under det hon talar, hela tiden i flitig rörelse. Midt emot henne i en länstol halfslumrar hennes make, en ganska korpu- lent äldre herre med händerna knäppta öfver magen. Just nu vaknar han upp och tar sig betänksamt en pris ur en emaljerad snusdosa.

Vid rummets ena långvägg står ett klaver, och dit leder Wolfgang sin syster. Själf slår han sig ned på en hög pall vid sin mors fötter. Sonen är en fullkomlig afbild af sin moder, och de äro väl värda en målares pensel, dessa två, såsom de nu sitta, försjunkna i stilla hänryckning öfver musikens här- liga toner.

Cornelia är en mästarinna på klaveret, och i afton spelar hon kanske med mera innerlighet än någonsin. Musiken är det enda, som kan komma henne att fullt glömma sig själf. Det är, som om dess rika harmonier förmådde upplösa alla disso- nanser i hennes sönderlitna inre. Det veka, dröm- mande, gåtfulla i hennes natur kommer i musiken till sin rätt, det mörka och bittra flyr långt ned på djupet. Det ligger i hennes spel något på samma gång »himmelhoch jauchzend — zum Tode be- trübt», som gör ett förunderligt gripande intryck på åhörarna.

Ingen af dem har emellertid märkt, att dörrens blankpolerade mässingshandtag ljudlöst vridits om, och att en manlig gestalt nu står orörlig därtvå i skuggan. Först då den sista tonen förklingat, träder en främling fram ur dunklet och hälsar vör- nadsfullt det gamla paret vid eldstaden, under det den unge Wolfgang med öfverraskning i honom igenkänner en sin studiekamrat. Denne vänder sig till sist till den unga damen och berömmar med så oförställd beundran hennes mästerliga spel, att Cornelia, då tjänarinnan i detsamma bär in ljusen, fäster en lång, forskande blick på hans ansikte. Det finns ingenting tilldragande däri, utom de kvicka själfulla ögonen, tvärtom det är snarare fult, och likväl betraktar hon honom oafvänt. Förunderligt Hon står ju där i full belysning, och hon har i stillhet konstaterat, att han är den förste man, som icke ryggat tillbaka för hennes frånstötande yttre. Hennes sätt blir otvungnare i hans närvaro än det eljes plägar vara, och under kvällens lopp lyssnar hon uppmärksamt till hans snillrika konversation

ATTENTATET MOT LABORI I RENNES.

med brodern och föräldrarna, ja, för en gångs skull deltagar hon däri med ovanlig liflighet.

Få månader senare var Cornelia förlofvad med denne man. Det var icke kärlek, som dragit henne till honom — den hade hon skänkt åt en annan — det var hans andliga öfverlägsenhet. Å hans sida var det väl äfven snarare hennes stora begäfnings och själsrenhet, som i första början fängslat honom, men när de efter ett par års förlopp räckte hvarandra handen vid altaret, älskade han henne med en djup och uppriktig känsla. Denna känslornas olika värmeegrad hos de båda kontrahenterna blef det tragiska frö, hvarur deras senare olyckliga samlif skulle utvecklas. Den lycka, de båda nygifna drömt om, de, som under förlofningsstiden sympatiserat i så mycket, skulle de aldrig finna. Trots ärliga bemödanden å ömse håll att skapa denna lycka, som aldrig kan med möda skapas af människohand, emedan hon kommer af sig själf som en gåfva ofvanifrån, blef deras endast treåriga äktenskap förfeladt. Kanske var Cornelias man, trots all sin förträfflighet, icke ägnad till stöd åt en sådan kvinna som hon. Det finns ju strängar så vecka och känsliga, att endast vindens beröring förmår locka ett fulltonigt ljud ur dem, hvarje ovarsam hand bringar dem endast att skorra. Olycklig, långt skild från den broder, hon älskade högst af alla, den ende, hvilken fullt förstod henne, slöt den ännu icke trettioåriga Cornelia sina ögon för alltid efter att hafva skänkt lifvet åt sin andra dotter.

Ur samma jordmån spira tvänne frön. Det ena blir törhända ett blygsamt gräs, som efter att hafva uppnått sin högsta grad af fulländning, sätter blom och dör. Det andra utvecklar sig till en härlig ek, hvars krona ännu efter hundra år vittnar om en sällspord lifskraft. Men båda hafva under sin uppväxt behöf af hvarandra. Gräset behöfver skugga för att ej förbrännas af solen, och ekstelnings behöfver grästorfvans fuktighet för sin unga rot. Det är emellertid eken, som blir föremål för samtidens och eftervärldens beundran, gräset vissnar osedt i den djupa skuggan vid dess fot. Och detta, att det skenbart obetydliga undandöljes af det skenbart eller verkligt stora, är något, som upprepas i ständig växling rundt omkring oss, icke blott i naturen, utan i lifvet — — —

Det är ingen saga vi här ofvan förtalt, endast

ett stycke ur ett tragiskt lif. Så kastas ofta en mänsklig varelse in i lifvet, skenbart till ingen nytta, brottas en stund med det, sig själf och sin omgifning, men finner aldrig sin rätta ståndpunkt och hälsar döden med jubel, såsom den enda och rätta lösningen på sin gåtfulla tillvaro.

Cornelia har lefvat, och så som vi här skisserat dem, tedde sig ungefär de yttre konturerna af hennes lif. Den familj, vi gjort bekantskap med, fann man på 1700-talets mitt ofta på samma sätt församlad kring eldstaden i det gamla hemmet i Frankfurt am Main. Det var familjen Goethe. Den unge Wolfgang var ingen mindre än den store skalden, hvars minne ännu i dag hålles högt i ära, medan Cornelia, den ett år yngre system, hans barndoms lekkamrat och hans ungdoms förtrogna, redan länge hvilat glömd i sin graf. Främlingen åter var den rättslärd Joh. Georg Schlosser, en af sin tids yppersta skriftställare och Cornelias blifvande make. Högst sannolikt påverkades Cornelia i icke ringa grad vid detta sitt val af sin nästan fatalistiska öfvertygelse, att hon vore bestämd för ett äktenskap utan kärlek, emedan hennes första kärlek förblifvit obesvarad. Säkert är, att svågern aldrig var brodern synnerligen sympatisk. Men kanske låg grunden härtill däri, att Goethe med kärlekens skarpblick anade, det Schlosser icke var rätte mannen att bereda den så högt älskade systerns lycka.

Det rådde mellan de båda syskonen det ömaste förhållande. Goethe kallar det själf: »det renaste, sannaste, ädlaste jag någonsin stått i till någon kvinna.» Från sin spädate ålder voro de oskiljaktiga i leken, och senare, då deras unga sinnen i lika grad trycktes af faderns stränga väsen och tråkigt pedantiska uppfostran, slöto de sig allt innerligare till hvarandra. Wolfgang ägde dessutom hela sin moders rika hjärta, men Cornelia hade intet utom honom. Det är nästan obegripligt, hvarför den hjärtegod, förträffliga fru Goethe, som själf förklarar: »barn behöfva kärlek», och som ägde en städse för sonen flödande källa däraf, icke lät äfven dottern i samma mån förfriskas däraf. Det är föga troligt, att felet låg hos henne, måhända skulle hon svarat oss, att Cornelia själf stängt sitt hjärta för henne. Likt sensitivan hade det slutit sig vid första beröringen med den sträfve fadern, som väl älskade sina barn på sitt vis, men som synes ha hyst den egendomliga åsikten, att han aldrig borde visa dem det. Ett enda exempel på hans uppfostringsifver förtjänar anföras. Under den för Cornelia

pröfvande tid, då brodern studerade i Leipzig, bestod hennes enda glädje i den lifligaste brevväxling med honom. Fadern fann emellertid för godt att för den stora nyttans skull påbjuda en korrespondens på främmande språk. Därigenom att breffen underställdes hans kritiska granskning, lyckades han göra det förtroliga tankeutbytet syskonen emellan till en formlig plåga för Cornelia, och hon slöt sig från den stunden med sina tankar och känslor ännu fastare inom sig själf. Så växte hon upp på lifvets skuggsida, och hennes korta tillvaro var lika obemärkt och olycklig, som broderns var solbeglänt från början till slut.

Som de lyckligaste åren af sitt lif räknade hon utan tvifvel den korta tid, den unge Goethe efter avslutade studier tillbragte i hemmet. Ehuru han då var sjuk och nedstämd, lyckades hon muntra honom, och man vet faktiskt, att det var på hennes ifriga uppmaning han grep sig an med sitt första större diktalster, hvilket de efterhand som det fortskred tillsammans genomläste och kommenterade.

Efter hennes giftermål klagar han också öfver »det stora tomrum», hon lämnat efter sig och öfver »den fatala ensamhet», han nu emotsåge. Efter hennes död skrifer han i sin dagbok de kortfattade smärtfyllda orden: »Bref om min systers död. Mörk, söndersliten dag» — samt påföljande dag: »Smärta och drömmar» — — —

Den, som något känner till Goethes karaktär, vet, hur betydelsefulla dessa få ord äro, ty om honom gäller framför allt — »den djupaste sorgen är stum». Ännu flere år senare skrifer han: »— — — med min syster afhöggs en af de starkaste rötter, som fasthöll mig vid jorden, äfven grenarna däröfvan måste nu förtorka». Tydligtvis fanns det alltså en, för hvilken den olyckliga Cornelia varit oundgänglig under sin lefnad, en som många år senare grät vid hennes graf — — —

I dessa dagar, då lager och eterneller ånyo flätas kring hennes odödlige broders minne, hafva vi velat nedlägga en minneskrans äfven på Cornelias glömda graf. Om — som någon sagt — de blommor, som mest motsvara den afidnes karaktär, borde smycka grafven, så skulle denna krans bindas af liljor och mörka penséer, ty Cornelia Goethes själ var jungfruligt skär till det sista, men sorgsna, tunga tankar voro hennes ständiga ledsagare genom lifvet.

JÄRNVÄGSMÄNNEN PÅ HOLMENKOLLEN.

»DET BELÄGRADE HUSET». NATIONALISTERNAS HÖGKVARTER I PARIS.

NÄR JÄRNVÄGSMÄNNEN HÅLLA MÖTE.

JÄRNBANEMÄNNENS möte i Norges huvudstad under dagarna 15—18 aug. har i vårt broderland och synnerligast i dess största »by» tilldragit sig allmänna uppmärksamheten och därstädes utgjort föregående veckas evenemang. Då de svenska manliga deltagarna varit i majoritet och många af dem medfört damer, kanske en kort resumé af mötet kan intressera såväl dessa som öfriga af Iduns läsarinor och läsare.

Nämnda möte, till hvilket 176 norska, danska och svenska deltagare, förutom damer, blifvit anmälda, öppnades tisdagen den 15 dennes i universitetets stora aula af norska generaldirektören Oxaal. Till mötets president utsågs därpå statsrådet Nysom, en kraftfull och sympatisk personlighet. På dennes förslag beslöts afsända hälsningstelegram till konungen, som på enahanda sätt behagade till mötet framföra sitt tack och önska god lycka till fortsatta förhandlingar. Eftermiddagen var anslagen till gemensam middag på Holmenkollen och afåts denna under mycket animerad stämning.

Onsdagsförmiddagen fortsattes med resterande föredrag och diskussioner samt förrättades vederbörliga val etc., och voro därmed mötets mera allvarliga förhandlingar avslutade. Samma dags eftermiddag företogs en ångbåtsutfärd på den härliga Kristianiafjorden, hvarunder förfriskningar kringbjödos och musik exekverades af medföljande musikkår.

Kom så sista dagen, torsdagen, hvilken var afsedd till utflykt uppåt Gudbrandsdalen och företogs med särskildt extratåg. Främlingarna voro hänryckta af den storartade naturen, som aflockade dem det ena glädjehuset efter det andra. På uppresan blefvo vi af våra norska vänner bjudna på frukost i Hamar och under nedresan på middag i Lillehammer's festivitetsbyggnad. Då tåget på återvägen kommit några mil från Kristiania, arrangerades små danssoaréer på stationernas plattformar i den stilla natten. Var ikke dette pent?

Mötet är nu ett minne blott, men minnet af dessa oförgätliga dagar skall länge fortlefva!

På Holmenkollen blefvo deltagarna fotograferade, och vi lämna här en reproduktion af det synnerligen tydliga och vällyckade kortet. En liten orientering för återfinnande af några mera kända personligheter kanske kan intressera våra läsare.

Längst till höger på verandan står lagtingspresidenten John Lund och bredvid honom mötets president, statsrådet Nysom. Gå vi så ett stycke ned på trappan, återfinnas generaldirektörerna Nord-

ström och Oxaal, den förre inklämd mellan ett par skäggiga figurer och den senare iklädd svart rock och högra armen hvilande på barriären. Fortsätta vi så ett par, tre trappsteg längre ned åt höger, synes landshöfding Sparres nobla gestalt, med skägg å la Frans Joseph, vidare öfverdirektör Dietrichson, mannen med den kraftiga figuren, spetskägget och höga pannan, mötets spiritus rector, byrådirektör Welin, med tummarne i byxfickorna och bakom honom verkställande direktören för Bultfabriken i Hallstahammar, ing. Rystedt. Bland de sista åt samma håll iakttages öfverdirektören Gyllensvärd med sitt runda ansikte samt mörka hår och skägg. Blicka vi nu åt andra sidan igenkännes lätt Liljeholms-

»stinsen»,* stående bredvid f. d. statsrådet Jacobsen, samt den för alla stockholmare och nästan hela det resande Sverige till utseendet bekante »stinsen» vid »Centralen», major Koch. Det skulle vara synd att glömma bort Berlingskes gemytliga »poststins», som genom sin sydlandska liflighet väckte ganska stor uppmärksamhet. Han står ganska långt till vänster, bär helskägg och hvilat med sina båda armbågar öfver räcket. I närheten af honom stå såväl bekanta som obekanta, bland dessa senare undertecknads ringa person.

Att ingå på en mera detaljerad beskrifning tillåter icke utrymmet, men kunna nog många af den resande allmänheten lätt igenkänna gamla bekantingar.

F.

VÅRA ILLUSTRATIONER.

DET SVENSKA LIFRÄDDNINGSSÄLLSKAPET, efter mönster af »The life saving society» i London, stiftades härstädes år 1898 af h. k. h. kronprinsen och har till uppgift att genom offentliga uppvisningar och föredrag undervisa allmänheten om de olika sätten att bringa drunknande ur vattnet samt om de första åtgärderna för deras väckande till lif.

Föreningens instruktör är hr E. Tjäder, som upprepadt gånger under sommarens lopp och senast i tisdags å Skeppsholmen samt i torsdags vid simuppvisningen i Stockholms stads badinrättning demonstrerat behandlingen såväl teoretiskt som praktiskt.

Våra för saken intresserade läsarinor finna i detta nummer en illustration från en af dessa uppvisningar, som åskådliggör de olika armrörelsernas utförande och bröstorgans behandling för andhämtningens återställande.

ATTENTATET MOT DREYFUS' advokat Fernand Labori, af hvilket vi i vårt dagsnummer meddela en bild, har framkallat hela den civiliserade världens harm, på samma gång det ännu mera ökat de sympatier, som hvarje vän af rättvisa och sanning måste hysa för Laboris ädla personlighet.

Vår illustration återger det ögonblick, då Labori, träffad af attentatsmannens kula, sitter på trottoarkanten och stödes af sin hustru, medan folket skyndar till.

DET BELÄGRADE HUSET I PARIS. Som våra läsare erinra sig, häktades nyligen å sitt gods utanför Paris den för sina rojalistiska stämplingar

* Stins, en i järnvägsmannakretsen allmänt bruklig förkortning för stationsinspektör.

HYLIN & CoS

FABRIKSAKTIEBOLAG

KONGL. HOFLEVERANTÖR.

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HÉLIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönta vid 1897 års utställning med

GULDMEALJ

Försäljes i våra butiker

8 Regeringsgatan - Vesterlånggatan 16.

A. T. 64 69.

A. T. 24 97.

samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

kände författaren Paul Déroulède. I sammanhang med denna arrestering, hvarvid man kommit en sammansvärjning mot republiken på spåren, vidtogs af parispolisen en razzia inom den stora nationalistgruppen, hufvudsakligast i syfte att få detta partis chef, J. Guérin, under lås och bom.

Detta hade till följd att Guérin jämte åtskilliga af sina meningsfränder förskansade sig i nationalisternas klubblokal vid rue Chabrol, där de bakom tillskrufvade fönsterluckor och väl försedda med vapen, ammunition och lifsmedel fortfara att envist uthärda polismaktens belägring.

TEATERSÄSONGEN HAR BÖRJAT. Det är för stockholmarne ett lika osvikligt hösttecken som lindarnas gulnande i Kungsträdgården och sommarpaletärernas talrika förekomst om kvällarne på operaterrassen.

I måndags inledde KGL. TEATERN det nya spelåret med operan »Valdemarskatten», hvilken gafs för fullsatt salong och väckte samma starka bifall som i våras. Rollbesättningen var äfven i hufvudsak densamma som då, och herr Forsells klangsköna stämma och förträffliga sångkonst ådagalade mer än någonsin, att vår första lyriska scen i honom äger en artist med alla betingelser att bli ett stöd för den stora operarepertoaren.

DRAMATISKA TEATERN började torsdagen den 17 spelåret med Shakespeares lustspel »Förväxlingar» och Blanchebarnet». Rollbesättningen i båda styckena hade från förra spelterminen ej undergått någon annan förändring, än att hr Palme efterträdte hr Jobanson som den ene Antipholus i den shakespeareiska farsen.

Medan repriser af ännu några från förra spelåret gunstigt mottagna lustspel, såsom »På solsidan» och »Damen från Ostende» framföras, repeterar teatern åtskilliga intressanta nyheter, hvaribland flere svenska original förekomma.

Att Dramatiska teaterns direktion sagt sig vilja särskildt favorisera de svenska dramaturgerna skall helt visst verka som ett glädjehuset för många unga svenska teaterförfattare, hvilka hittills fått nöja sig med den magra äran att se sina manuskript lagras i teaterarkivens oåtkomligaste fack.

I lördags förde VASATEATERN sina trupper i elden, naturligtvis med O Mimosa San i spetsen för hela det trippande och fmitrande japanska herrskapet — med andra ord: man gaf »Geishan», förmodligen af öm omtanke för publiken, som eljes skulle hinna glömma den ovanliga och på tiljån sällan förekommande operetten.

SVENSKA TEATERN börjar sin säsong den 1 september med uppförandet af en dramatisering af A. Daudets mästerliga roman »Sapho». Alltså en intressant premiére i sikte redan i säsongens gryning!

Begär profver på våra nyheter i svart, hvitt eller kulört från 55 öre till 15 kr. pr meter.

Specialitet: Nyaste sidentyger för sällskaps-, bal- och promenadoletter samt till blusar och foder.

De utvalda sidentygerna sändas till Sverige endast direkt till privatpersoner tull- och fraktfritt till hemmet.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).

Sidentygs-Export.

(C)

Schweizer-Siden

är det bästa!

Smycken

med briljanter o pärlor och kulörta stenar, modernaste och största urval till billigaste pris hos

K. ANDERSON,
Hofjuvelerare,
1 Jakobstorg 1.

Husmodrar!
Spara
är lösen för hvarje husmoder med en begränsad hushållspenning!
Huru göra en verkligt stor besparing? Jo, använd den i Edra hushåll Pellerins Margarin, Göteborg, som är bäst, drygast och billigast!

Använd vid
Lackning af buteljer
Monténs Vaxlack
Finnes hos hrr specerihandlande.

De, som sätta värde på en angenäm bostad, böra för billigt pris tapetsera väggarna med enfärgadt tapetpapper. Profkarta med flera fina färgnyanser erhålles mot 10 öres porto hos CARL STENBERG, Norrköping. Rikstelefon. (299)

Prenumerera på 'Idun'
Tandläkare TOM von HALL.
— 15 Stureplan 15. —
Hvard. 10-2, 5-6. Helgd. 10-12.
Allm. Telefon 5848.

TANDLÄKARE
G. G:son Hård af Segerstad,
Alma Hård af Segerstad.
Birger Jarls gatan 13, 1 tr.
Rikstel. 20 48. Allm. tel. 86 46.

Tandläkare Sjöquist
Drottninggatan 68, Stockholm.

Tandläkare G. W. Widfond
Drottningg. 74. — Rikstel. 2754
OBS! Garanti för hållbarhet.

Tandläkaren
D:r Erik G. Åkerlund
har efter fleråriga studier och praktik i Nord-Amerikas Förenta Stater öfvertagit och fortsätter Tandl. Carl Rosanders praktik i n:r 36 Malmksilnads gatan.
Rådfrågnings tid 12-1. Allm. tel. 5763.

Till Direktör C. H. Liedbecks institut för
Sjukgymnastik o. Massage
antagas fortfarande elever, damer och herrar i skilda kurser.

Undervisning i anatomi, fysiologi och sjukdomslära meddelas af läkare och medicine amanuenser.
Fullständig undervisning i elektriska och den nya lätt och tystgående dubbelaxlade handvibrators användning för sjuka.
Kapten W. Åmans symaskinskoppling till Direktör C. H. Liedbecks vibrator säljes äfven vid C. H. Liedbecks institut. Rikstel. 4165. Allm. Tel. 8087.

Kurs 1
Sjukgymnastik och Massage
gifves af medicine kandidat A. Kjellberg, legit. sjukgymnast. Prospekt på begäran. Adr.: Stockholm, Mästersamuelsg. 64. Allm. tel. 667. (S. T. A. 61910)

I Sjukgymnastik och Massage
börjar ny lärokurs den 1 nästk. okt. Prospekt gratis. Professor G. A. Unman, Stockholm, Biblioteksgatan 11

Björnsnäs Hushållsskolas
nya lokal och adress är: Nobynäs, Frinnaryd, Doktorinnan Haglund. Ny kurs i september. (214)

FLODIN
Fotograf,
Drottninggatan 29 A.
Specialité: Konstnärligt utförda porträtt i kol- eller Pigmenttryck.

Siden- och Ylle-Klädningsstyger

af säsongens alla nyheter i stort urval till låga, bestämda priser.

OBS! Nyheter inkomma dagligen.
OBS! Profver franko på begäran.

K. M. LUNDBERG.

Utsökt sortiment af
F. Uhnér & C:o, Möbелtyger, Gardiner, Portiärer, Borddukar, Mattor
— Etablerad 1866 — — Reelt och billigast. —
22 Fredsgatan 22. Profver utlämnas till landsorten.

Smedman den äldres HANDELS-SKOLA

Stockholm. Stortorget 16. Allm. tel. 21 77.
Nya elever mottagas alla tider på året. Anmälningstid 10-1/23.
Dugliga biträden erhållas från skolan.
Revisioner och bokföringar utföras till moderat pris.
Obs! Å brev anhälles om fullständig adress.

Köp alltid radiatorsmör!

300,000 ex. upplaga

IDUNS MODE-TIDNING

har den modejournal, hvaraf en svensk upplaga sedan flere år utgifves under namnet **Iduns Modetidning** och som är för år undantränger alla andra modejournaler. — **Iduns Modetidning** utgifves i 2 upplagor, båda med 2 n:r i månaden, hvardera numret innehållande inemot 100 charmanta illustrationer samt åtföljdt af en stor dubbelsidig mönsterbilaga. Med den dyrare upplagan — planschupplagan — som kostar endast 5 kronor pr år, följa dessutom 1 gg i mån. en fin-fin kolor. modeplansch och en förträfflig handarbetstidning. Den billigare upplagan utan dessa båda bilagor kostar blott 3 kronor. I innehåll och pris, jämförda med hvarandra, står denna modetidning absolut

oupphunnen.

Eleganta visitkort

Iduns Kungl. Hofboktryckeri
12 Stora Vattugatan 12.

KNEIPP Vattenkur-anstalten
BORG. Begär prospekt. NORRKÖPING.

På resor och i hemmen, af unga och gamla, tid och ständigt

användes Salubrin mot tryck, sårnar, insektsstyg, omma fötter, vidare såsom det behagligaste och bästa toalettmiddel m. m. Man behöfver endast försöka Salubrin och använda det på sådant sätt som den hvarje flaska medföljande beskrifningen angifver, för att själf kunna bedöma, hvarför alla, som lärt känna det, värdera det såsom

Sno kan användas bl. a. till ländernas, munnens och svalgets vård, mot katar i mun och svalg, dålig andedräkt, vid snufva, mot huvudvärk, mjäll och härsjukdomar, mot sprucken och rodnad hud, till tvättväska och omslag på insektsstyg, kylskador, brännsår, liggsår och andra sår, vid ros, mot reformar, finnar, till penslingar i svalget, vid ansvällda mandlar, vissa ekzem, till tvättning af kinderna efter räkning, till gångse farsoter såsom nervefeber, difteri, skarlakansfeber, kolera m. fl., vid börjande blodförgifningar, skabb, skäggsvamp, bölder, fulslag m. m., vid desinfektion af rum och instrument o. s. v.
Finnes hos de flesta pappers-, bok-, cigarr- och parfymhandlare, manufakturaffärer m. fl. samt hos Albert Andersson i Uddevalla, ensam partiförsäljare för Skandinavien. Pris kr. 1: 25 pr flaska.

Fru Sofia Larsson, Jönköping.
"Örtmixtur"
för magsjukdom.

Har rönt exempellös framgång. Flera tusen människor välsigna den. Rekommanderas af läkare och barnmorskor. 6 fl. på en sats kostar 4: 40 pr sats. Sändes på järnväg mot efterkrä, på båtar endast då den är förut betald. Uppgif den sort, som önskas af de tre sorterna. Endast hel sats sändes.
N:r 1. Hällösande för kronisk förstoppning, magkatarr m. m.
N:r 2. Hallösande för magsyra, kolik, gallsten m. m.
N:r 3. Bindande för tarmkatarr, diarré m. m. — Jönköping i januari 1899.
Rikstelefon.
Sofia Larsson, Östra Storgatan 63. Jönköping.

Inteckningsbolaget.

— Stockholms Intecknings-Garanti-Aktiebolag. —
Hufvudkontor: **Malmorgsgatan n:r 1**, öppet 10-3.
Afdelningskontor: **Biblioteksgatan n:r 13**, öppet kl. 1/2 10-3.
Depositionsränta 5 proc.
Upp- och Afskrifningsränta 3 »
Sparkasseräkning (vid Afd.-kont.) 4 1/2 »
På kapitalräkning å 6 mån. uppsägning godtgöres Bankens högsta depositionsränta och tillämpas vid inträffande ränteförändring den nya räntesatsen omedelbart utan föregående uppsägning. (S. T. A. 55187).

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.
Hushållräkning 5 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Skydd åt efterlevande!

Allmänna
Pensionsförsäkringsbolaget
tillförsäkrar på fördelaktiga villkor utmätningsfria pensioner

åt änkor och barn eller andra efterlevande meddelar dessutom lifränte-, kapital- och testaments-försäkringar i olika kombinationer.
OBS! Äfven genast börjande lifräntor.
All bolagets vinst tillfaller de försäkrade antingen i form af höjda pensioner eller nedsetta försäkringsafgifter.
Hufvudkontor: **Strömsborg, Stockholm.**

Syltburkar
af glas & porslin
samt
Bärflaskor
till billigaste priser hos
Joseph Leja,
Kongl. Honeverantör, Stockh.

Göteborgs lex, den erkända bästa i och af en prydlig, billiga och förhållande till de tre kvaliteterna.

Höst terminen börjar d. 1 sept. Anm. dag.
Prospekt på begäran. Bref besvaras med omgående.
OBS! Mest erkända Handelsläroverk.
P. Th. Björstedt, Handelsl. o. Kalligraf. Smålandsg. 31 B, Stockholm.

Intressant nyhet!
Sommarlektyr! Reslektyr!
En bok för hvarje vän af humor!
Fyra man om en bok
af
JEROME K. JEROME.
Från engelskan af E. BOHEMAN.
Med teckningar af Albert Engström.
Pris häft. 2. 75, inb. 3. 75.
STOCKHOLM,
Bokförlaget Svithods förlag

Läs
'Den krönte Martyren'
Kejsarinnan Elisabets dystra lefnadssaga.
Andra häftet utkommet i bokhandeln å 1 kr. (S. T. A. 63200)

Liktornslösningsmedel.
Detta utmärkte medel, hvarigenom de svåraste liktornar inom trenne dagar upplöses och borttagas, försäljes å 1 kr. pr sats i Stockholm endast hos C. F. Dufva, Drottninggatan 41. Till landsorten franko mot 1 kr. 20 öre i 10-öres frim. af M. Malmström, Upsala. Se utförlig annons jämte läkareintyg i Idun för den 20 maj.

Sv. Panoptikon
Stockholm.
★ Största sevärdhet. ★

Hvita händer
erhållas, om man efter grofsysslor alltid tvättar sis med **Lagermans Kraft-Skur-Pulver** som löddrar som den finaste tvål, och är mycket billigt. Säljes hos alla specerister i riket. Ende tillverkare: **Kraft-Tvål-Fabriken, Jönköping.**

Våla-Stolar.

Undertecknad får för den ärade allmänheten rekommendera sina välgjorda arbeten af alla sorters **Stolar**, såsom sals-, förmaks-, pinn- & gungstolar samt sals-, serverings- och nattduksbord m. m. Beställningar utföras skyndsamt och till billigaste priser. Illustrerad priskurant sändes, då enkelt porto bifogas.
Postadress:
J. LINDHOLM,
Öster-Våla.

!!! Agenter sökas !!!
för försäljning af Elektriska bälten. Prof. nettopriser och cirkulär sändas gratis och franko. Adr. Jean Thonerfelth, Burseryd.

Undervisning i llnnesömnad
börjas åter den 1 september. Karin Egnér, Nybrog. 53, 4 tr. Rikt 35 80.

SKULLE NÅGON hafva lust att öfvertaga styg och tillbehör till 2 st. dalkullräcker passande för en 4-åring och en 2-åring? Svar till »Kullan», Norrköping. (370)

EN FRISK, verkligt rar, mörk gosse, 4 mån., frågar om en barnlös, barnkär god familj ville taga honom såsom eget barn mot en mindre summa penningar i ett för allt. Svar motes med stor tacksamhet märkt »S. M.», Hernösand p. r. (370)

INACKORDERING för unga bildade flickor, med tillfälle att öfva sig i franska och engelska språkens talande och i matlagning, om så önskas. Adr. Fru M. Hüttling, 8 Karlaplan, Stockh. (S. T. A. 63240)

Inackordering på landet
i en bildad, mindre familj, i frisk och naturskön trakt af Södermanland, kan från 1 okt. erhållas för ett bättre fruntimmer, helst änkefru. Svar till »A. & O.» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm. (G. 87244)

EN UNG FLICKA önskar blifva inackorderad i en prästgård eller större egendom för att grundligt få lära hushållet. Svar till »Prisuppgift», Iduns expedition, Stockh.

FINNES NÅGON ober. i Stockholm, som för vintern vill mottaga två unga norrländskor mot billig inackordering. Svar till »A.», Moålfven. (388)

EMOT 300 KR. pr år, önskar bildad flicka komma i godt och angenämt hem, helst i Halland eller Bohuslän. Är villig hjälpa till med handarbeten och lättare hushålls göromål. Svar till »G. M.», Falkenberg p. r. (353)

UNGA FLICKOR få inackordering i bildad familj på landet. Språklektioner erhållas. Tillfälle att lära hushåll. Svar till »S.», Iduns exp.

Inackordering
önskas snarast af 3 unga damer med fast anställning. Svar till »Vintern '99», Iduns Byrå.

Helpension på landet.
I en på landet bosatt bildad familj, där husmodern är infödd schweitziska, upptagas några unga flickor att uppfostras tillsammans med tre egna döttrar i en ålder mellan 10 och 16 år. Utländsk guvernant. Tillfälle att dagligen tala levande språk. Goda lärarekrafter äfven för de svenska ämnena. Samvetsgrann konfirmationsundervisning vinter eller sommar. Vårdad uppfostran på kristlig grundval. Referenser: professorskan M. Ribbing, Lund. Professor H. Winberg, Alnarps. Kyrkoherden A. Holm, Svalöf. Vidare upplysningar genom Fru Hålene Welinder, Svalöf. (336)

Handväfda pappersmattor
För 65 öre pr meter erhålles starka, trefliga, ljusa gångmattor (särdeles passande för sommarvillor) från **Kronatorps Gärd**, adr. Verml. Björneborg.

Plats-annonserna
återfinnas i innerarket!